

Stand van zaken in de Gemeente Terneuzen

Invoering van Centrum voor Jeugd en Gezin in Terneuzen

Bestuurlijk rapport

8 februari 2012

Rekenkamercommissie Terneuzen

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding onderzoek	1
1.2	Doel- en probleemstelling	1
1.3	Leeswijzer	2
2	Samenvatting	3
2.1	Jeugd en Jeugdbeleid in Terneuzen	3
2.2	Rol en functie van het CJG	3
2.3	Financiering van het CJG	6
2.4	Samenwerking en prestaties	7
3	Conclusies en aanbevelingen	9
3.1	Hoofdconclusie: CJG staat in de steigers, doorontwikkeling is gewenst	9
3.2	Rol en functie van het CJG: geef richting door te sturen op maatschappelijke effecten	9
3.2.1	Conclusies	9
3.2.2	Aanbeveling	10
3.3	Financiering van het CJG: zorg voor een goed beeld van de kosten en baten in het CJG	10
3.3.1	Conclusies	10
3.3.2	Aanbevelingen	11
3.4	Samenwerking en prestaties: werk in uitvoering	11
3.4.1	Conclusies	11
3.4.2	Aanbevelingen	12
4	Bestuurlijke reactie	14
5	Nawoord	19

1 Inleiding

1

1.1 Aanleiding onderzoek

Voor u ligt een onderzoek naar de vorming van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in Terneuzen. Dit onderzoek is uitgevoerd in het kader van een gezamenlijk onderzoek in meerdere gemeenten van gemeentelijke rekenkamer(commissie)s en de Algemene Rekenkamer.

Ieder kind moet de kans krijgen gezond en veilig op te groeien, zijn talenten te ontwikkelen en plezier te hebben en zich goed voor te bereiden op zijn toekomst.¹ In het Bestuursakkoord *Samen aan de slag* van 7 juni 2007 hebben de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Rijk afgesproken dat opvoed- en opgroei-ondersteuning voor ouders en kinderen tot 23 jaar vanzelfsprekend wordt, makkelijk te bereiken en voldoende voorhanden is. Het CJG is een middel om dit doel te bereiken. Zo kan worden voorkomen dat een kleine opvoedvraag verwordt tot een grote zorgvraag, waardoor een beroep op de geïndiceerde (duurdere) jeugdzorg noodzakelijk wordt.

In het Bestuursakkoord is afgesproken dat elke gemeente eind 2011 minimaal één laagdrempelig fysiek inlooppunt gerealiseerd moet hebben waar ouders en kinderen terecht kunnen met hun vragen.

1.2 Doel- en probleemstelling

De Rekenkamercommissie Terneuzen wil met dit onderzoek bijdragen aan de doeltreffendheid van het lokale jeugdbeleid. In de eerste plaats kan met dit onderzoek de Gemeenteraad zich een oordeel vormen of het CJG² voldoet aan landelijke én gemeentelijke beleidsambities en aan wet- en regelgeving. In de tweede plaats geeft de Rekenkamercommissie verbeteringsuggesties voor de effectiviteit van het CJG.

¹ *Alle kansen voor alle kinderen. Programma voor Jeugd en Gezin 2007-2011*, Tweede Kamer, vergaderjaar 2006-2007, 31 001, nr. 5.

² Waar gesproken wordt over het CJG, bedoelt de Rekenkamercommissie niet alleen het CJG als zijnde een gebouw/inlooppunt, maar ook het virtuele CJG en alle professionals die werken aan of in het CJG of op andere locaties. 'Het CJG' kan ook meer dan één vestiging of locatie betreffen.

De probleemstelling van het onderzoek luidt:

2

Ligt de CJG-vorming in Terneuzen op koers (zowel in tijd als in kwaliteit) en draagt het CJG als middel bij aan de opvoed- en opgroeiondersteuning voor ouders en kinderen tot 23 jaar en aan de coördinatie van zorg (één gezin, één plan)?

1.3 Leeswijzer

De resultaten van het onderzoek geven we in twee deelrapporten weer. Het voorliggende rapport betreft het bestuurlijk rapport. Hoofdstuk 2 bevat een samenvatting van het onderzoek. In hoofdstuk 3 staan de conclusies en de aanbevelingen. De hoofdstukken 4 en 5 bevatten achtereenvolgens de bestuurlijke reactie van het College van Burgemeester en Wethouders en het nawoord van de Rekenkamercommissie Terneuzen.

Het onderzoek bevat daarnaast een nota van bevindingen. In deze nota zijn de onderzoeksresultaten uitgebreid weergegeven. In de bijlagen bij deze nota treft u onder meer de onderzoeksvragen en de onderzoeksaanpak aan.

2 Samenvatting

2.1 Jeugd en Jeugdbeleid in Terneuzen

Jongeren in de leeftijd van 0 tot 23 jaar maken 24% uit van het totaal aantal inwoners van Terneuzen. Een relatief kleine groep kinderen en jongeren heeft te maken met (ernstige) problemen of een stapeling ervan. In vergelijking met de gehele provincie Zeeland en met de rest van het land zijn er relatief veel werkloze jongeren in Terneuzen. Ook verschijnen relatief veel jongeren met een delict voor de rechter. Het aantal achterstandsl leerlingen en het aantal kinderen in een uitkeringsgezin en in achterstandswijken liggen hoger in vergelijking met Zeeland.

De ambities van de gemeente liggen vast in de Nota Integraal Jeugdbeleid Gemeente Terneuzen 2010 t/m 2013. Het integrale jeugdbeleid is ingedeeld in vier thema's: gezin, school, kinderen en jongeren en wijk. Voor dit onderzoek is van belang wat de gemeente met het CJG wil bereiken:

- Ouders en jongeren kunnen bij het CJG terecht voor vragen over opvoeden en opgroeien. Het CJG biedt laagdrempelig advies en ondersteuning. Het CJG is tevens een vraagbaak voor het onderwijs, professionals, intermediairs en vrijwilligers in het welzijnswerk.
- Jeugdigen en gezinnen met risico's en problemen in kaart brengen.
- Op tijd hulp bieden aan gezinnen om het ontstaan of uit de hand lopen van problemen te voorkomen (vroegsignalering).
- Zorg aan gezin coördineren volgens het principe 'één gezin, één plan'.

2.2 Rol en functie van het CJG

Beleidsvoorbereiding door de gemeente

In mei 2006 hebben de provincie Zeeland en de dertien Zeeuwse gemeenten een Task Force Jeugd ingesteld. Deze Task Force is direct aan de slag gegaan met de inrichting van een basisinfrastructuur jeugd. In maart 2007 waren er al voorstellen voor het realiseren van een CJG. In 2008 zijn de plannen voor een CJG Hulst-Terneuzen verder geconcretiseerd. Daarbij heeft de gemeente er niet voor gekozen om

eerst ouders/opvoeders en kinderen te raadplegen. De veronderstelling hierbij was dat het voor hen lastig is om vanuit het niets aan te geven wat men van een CJG mag verwachten.

4

Op 4 maart 2009 volgden een *Uitvoeringsovereenkomst Centrum Jeugd en Gezin (CJG) Hulst en Terneuzen* en een *Convenant Zorgadviesteam (ZAT's) Terneuzen*. Uiteindelijk is op 2 december 2009 het CJG-inlooppunt Terneuzen geopend. De Rekenkamercommissie stelt dan ook vast dat de gemeente de invoering van een CJG snel heeft opgepakt.

In het *Ontwerp CJG Hulst en Terneuzen* staat de ambitie voor het CJG Hulst-Terneuzen beschreven. Daarnaast geeft de *Uitvoeringsovereenkomst Centrum Jeugd en Gezin (CJG) Hulst en Terneuzen* aan wat het doel van de samenwerking is en welke doelgroepen de gemeente met het CJG beoogt te bereiken. Ook in de Nota Integraal Jeugdbeleid uit 2010 heeft de gemeente nogmaals aangegeven wat zij met het CJG wil bereiken. De gemeente sluit met deze ambities aan bij de landelijke ambities, die – in afwachting van wetgeving – zijn neergelegd in het basismodel CJG.

De beoogde maatschappelijke effecten zijn in het *Ontwerp CJG Hulst en Terneuzen* niet toetsbaar geformuleerd. In de Nota Integraal Jeugdbeleid uit 2010 zijn de beoogde resultaten benoemd, maar daaraan is geen tijdspad gekoppeld en er zijn geen indicatoren geformuleerd om de ambitie meetbaar te maken. Uit de interviews blijkt dat bij het vernieuwen van het ontwerp aandacht zal worden besteed aan het zoveel mogelijk toetsbaar formuleren.

Realisatie CJG

De gemeente Terneuzen heeft sinds begin december 2009 een inlooppunt CJG in het gebouw 'De Tijman'. In het CJG worden de vijf functies uit het Basismodel CJG aangeboden. Dat wil zeggen dat (a) het Basispakket Jeugdgezondheidszorg een centrale functie heeft in het CJG, (b) vijf Wmo functies een centrale rol hebben in het CJG (informatie en advies, signalering, toeleiding naar hulp, licht pedagogische hulp en coördinatie van zorg), (c) vanuit het CJG afstemming plaatsvindt met Bureau Jeugdzorg en het onderwijs (met name via de Zorg- en Adviesteam) en (d) er een fysiek inlooppunt in de gemeente is.

Samenwerking met de aanpalende functies krijgt in beperkte mate vorm. De verbinding is er wel, maar deze is niet geformaliseerd in convenanten. Het CJG Hulst-Terneuzen ziet als haar achterliggend netwerk alle instellingen die worden gefinancierd door een overheid en particuliere

zorgaanbieders die voldoen aan bepaalde kwaliteitseisen en eisen van samenwerking onderschrijven. Uit de interviews blijkt echter dat nog geen sprake is van het binnenhalen van andere partners.

5

Regierol gemeente

De gemeentelijke regierol werd in de interviews vooral gekarakteriseerd als informeren en voorbereiden in de ontwerpfase van het CJG en als het realiseren van de subsidieafspraken en binding houden met de kernpartners in de uitvoeringsfase. De gemeente heeft het CJG bewust op afstand geplaatst, omdat een ambtenaar geen hulpverlener is. De CJG-coördinator is daarom in dienst van de GGD. De verantwoordelijke ambtenaar van de gemeente Terneuzen neemt wel deel aan de stuurgroep en het managementteamoverleg.

De gemeente Terneuzen heeft samen met de gemeente Hulst en de GGD een overeenkomst gesloten. Hierin staan de voorwaarden beschreven waaronder de GGD haar diensten verleent op het gebied van het CJG. In subsidiebeschikkingen legt de gemeente vast dat ter verantwoording een inhoudelijk en financieel verslag verstrekt moet worden voor 1 september van het volgend jaar. De gemeente geeft hierbij niet aan welke informatie de verantwoording moet bevatten.

Het *Ontwerp CJG Hulst en Terneuzen* voorziet in het regelmatig evalueren om zo de werkwijze en het gebruik van het CJG door de doelgroepen te optimaliseren. In het voorjaar van 2010 is een eerste tussenevaluatie gemaakt, die vooral inzicht geeft in de organisatie en activiteiten van het CJG. In het najaar van 2010 heeft een eerste evaluatie plaatsgevonden die ook ter kennis van de Gemeenteraad is gebracht. Daarop is een *Activiteitenplan 2011 Centrum voor Jeugd en Gezin Hulst-Terneuzen* opgesteld. Bij de evaluatie in 2011 zal worden gekeken of de doelen uit het activiteitenplan zijn gehaald.

In de interviews is de wens geuit dat de Gemeenteraad het beleidskader voor het CJG formuleert, waarbij er een duidelijke opdracht wordt gegeven aan het CJG. Het beleidskader moet hierbij los worden gezien van de uitvoering. Dit houdt in dat de partijen in het CJG meer ruimte willen om samen te beslissen hoe en welke activiteiten zij gezamenlijk gaan inzetten om de opdracht van de Gemeenteraad te realiseren.

2.3 Financiering van het CJG

6

De gemeente Terneuzen heeft in 2011 een budget van bijna € 600.000 gereserveerd voor het CJG (exclusief de gelden die worden besteed aan de jeugdgezondheidszorg). De gemeente zet hiervoor het Wmo-deel in de Brede Doeluitkering (BDU) in en heeft daarnaast € 130.000 uit de Enveloppe Rouvoet en ruim € 50.000 uit eigen middelen gereserveerd. Wanneer de begrote kosten voor de jeugdgezondheidszorg hierbij worden opgeteld, gaat het om een bedrag van € 1.383.279. Afgezet tegen het aantal inwoners in de gemeente (54.823 op 1 januari 2011) betekent dit dat in de begroting ervan is uitgegaan dat het CJG in 2011 per inwoner circa € 10 zou gaan kosten (exclusief jeugdgezondheidszorg) of € 25 (inclusief jeugdgezondheidszorg).

De verwachte uitgaven voor het CJG (exclusief jeugdgezondheidszorg) in 2011 zijn vooralsnog lager voorzien (€ 380.000 in plaats van € 600.000), waardoor de feitelijke kosten per inwoner naar verwachting enkele euro's lager liggen. Omdat er in de afgelopen jaren onderbesteding heeft plaatsgevonden, kan de gemeente in 2012 naar eigen zeggen € 100.000 bezuinigen op het CJG.

Het College van Burgemeester en Wethouders legt aan de Gemeenteraad in het kader van de halfjaarlijkse Bestuursrapportage verantwoording af over de besteding van middelen aan het CJG. In de Bestuursrapportage en ook in de Voortgangsrapportages Wmo doet het College verslag van de activiteiten in het kader van het CJG. Deze verslaglegging is correct, maar niet één op één terug te vertalen naar de activiteiten benoemd in de Nota Integraal Jeugdbeleid 2010 t/m 2013. Ook de financiële verantwoording in de Bestuursrapportage is summier en niet terug te leiden tot de kosten van het CJG. Er is geen aparte registratie van de middelen die de gemeente inzet voor het CJG. De interviews hebben bevestigd dat het lastig is om een sluitend totaalplaatje te schetsen van de financiering van de inrichting van het CJG en van de taken die binnen het CJG worden verricht. Er zijn veel partijen die verschillende taken uitvoeren en de financiering is zeer versnipperd.

De inhoudelijke verantwoording aan het Ministerie van VWS over de voortgang in de CJG-vorming was in 2009 en 2010 correct. De financiële verantwoording over de besteding van de BDU Jeugd en Gezin dient pas medio 2012 te worden geleverd. Het Ministerie is voornemens deze verantwoording te baseren op de bedragen in de door de gemeentelijke accountant gecontroleerde SISA-bijlages (Single

Information, Single Audit) bij de gemeentelijke rekeningen over 2008-2011.

7

2.4 Samenwerking en prestaties

Onder regie van de gemeente is een zorgcoördinatiemodel tot stand gekomen (één gezin, één plan); casusoverleg vindt plaats en de gemeente heeft er voor gezorgd dat er een beslissing wordt genomen over wie wanneer (escalatiemodel) verantwoordelijk is voor de coördinatie van zorg. Het regelen van doorzettingsmacht wordt niet nodig geacht, vanwege het kleinschalige karakter van het hulpverleningscircuit.

De gemeente heeft geen gegevens beschikbaar over de doelbereiking van het CJG. Het is aldus de gemeente moeilijk om concrete maatschappelijke resultaten van het CJG aan te wijzen, aangezien hierover geen concrete afspraken zijn gemaakt met de CJG-partners. Tot op heden is geen prioriteit gegeven aan de gegevens uit de Basisset prestatie-indicatoren CJG. Het is wel een thema waarmee de gemeente en het CJG de komende periode aan de slag gaan. Een aantal indicatoren wordt al gemeten. Het gaat om het aantal en type bezoekers van het CJG, het soort contacten dat heeft plaatsgevonden en het aantal en type vragen dat in het CJG via alle kanalen is gesteld.

In de interviews en evaluaties zijn de volgende knelpunten en aandachtspunten/risico's inzake het functioneren en de effectiviteit van CJG's aan de orde gesteld:

- Er wordt nog niet veel gebruik gemaakt van het inlooppunt en men is nog zoekende naar de juiste ingang om alle gewenste doelgroepen te bereiken. De bezetting van het CJG-inlooppunt is nog niet stabiel.
- Nut en noodzaak van de Verwijsindex risicojongeren wordt betwijfeld, gelet op het kleinschalige karakter van de regio.
- De meerwaarde van het CJG wordt niet gezien in het inlooppunt. Wel in de samenwerking en de zorgcoördinatie. Het werken vanuit één visie en met één taal bevordert de samenwerking.
- Professionals zijn niet altijd genegen om casussen te melden. Daardoor blijven zij te lang bezig met multiproblematiek die in het CJG past. Het vertrouwen moet nog groeien en partners moeten elkaars kennis en werkwijze nog beter leren kennen.
- De aanwezigheid van Bureau Jeugdzorg in het casusoverleg is functioneel, maar kan tegelijkertijd een bedreiging zijn voor de laagdrempeligheid van het CJG. Dit verdient aandacht bij de voorgenomen decentralisatie van de jeugdzorg. In de gedwongen

jeugdzorg gelden andere legitimaties dan in de preventieve en vrijwillige jeugdzorg.

8

- Op rijksniveau zou meer integraal samengewerkt moeten worden. Er komen teveel loketten en afstemmingsoverleggen, vaak met verschillende positionering en financiering.

3 Conclusies en aanbevelingen

9

3.1 Hoofdconclusie: CJG staat in de steigers, doorontwikkeling is gewenst

Het CJG staat goed in de steigers maar is niet af. Er moet nu gewerkt worden aan verbeterpunten in het huidige functioneren en verdere doorontwikkeling. De verdere decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden in de jeugdzorg naar de gemeente zal de komende jaren zijn beslag krijgen. Meer nog dan nu zal het CJG het centrale punt moeten worden van waaruit de zorg aan jongeren en gezinnen wordt gecoördineerd. Een kaderstellende sturing vanuit de gemeente is gewenst opdat het CJG deze rol kan gaan vervullen.

In de volgende paragrafen komen onze deelconclusies over de taak van het gemeentebestuur inzake de rol en functie van het CJG, de financiering van het CJG en de door het CJG gerealiseerde samenwerking en prestaties aan de orde.

3.2 Rol en functie van het CJG: geef richting door te sturen op maatschappelijke effecten

3.2.1 Conclusies

- De gemeente Terneuzen heeft de invoering van een CJG snel opgepakt. De ambities van de gemeente sluiten aan bij de landelijke ambities, die – in afwachting van wetgeving – zijn neergelegd in het basismodel CJG. De beoogde samenwerking met aanpalende functies krijgt echter tot op heden nog maar in beperkte mate vorm.
- De beoogde maatschappelijke effecten van het CJG zijn niet toetsbaar geformuleerd. De Nota Integraal Jeugdbeleid 2010 t/m 2013 is wel opgebouwd aan de hand van de drie W-vragen: wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat mag het kosten. Echter, aan de benoemde resultaten is geen tijdspad

gekoppeld en er zijn geen indicatoren geformuleerd om de ambitie meetbaar te maken.

10

- In de uitvoeringsfase vult de gemeente haar regierol in door het maken van subsidieafspraken met de kernpartners. In subsidiebeschikkingen legt de gemeente vast dat ter verantwoording een inhoudelijk en financieel verslag verstrekt moet worden voor 1 september van het volgend jaar. De gemeente geeft hierbij niet aan welke informatie de verantwoording moet bevatten.
In de interviews is de wens geuit dat de Gemeenteraad het beleidskader voor het CJG formuleert, waarbij er een duidelijke opdracht wordt gegeven aan het CJG. Het beleidskader moet hierbij los worden gezien van de uitvoering. Dit houdt in dat de partijen in het CJG meer ruimte willen om samen te beslissen hoe en welke activiteiten zij gezamenlijk gaan inzetten om de opdracht van de Gemeenteraad te realiseren.

3.2.2 Aanbeveling

- Formuleer een kaderstellende visie, waarin de beoogde maatschappelijke effecten van het CJG toetsbaar zijn aan de hand van indicatoren en maak een planning. Toets de Nota Integraal Jeugdbeleid 2010 t/m 2013 aan de uitgangspunten van de decentralisatie van de jeugdzorg.

3.3 Financiering van het CJG: zorg voor een goed beeld van de kosten en baten in het CJG

3.3.1 Conclusies

- De verslaglegging in de bestuursrapportages is niet één op één terug te vertalen naar de activiteiten benoemd in de Nota Integraal Jeugdbeleid 2010 t/m 2013. Ook de financiële verantwoording in de bestuursrapportages is summier en niet terug te leiden tot de kosten van het CJG.
- Er is geen aparte registratie van middelen die de gemeente inzet voor het CJG.
- Er zijn veel partijen die verschillende taken uitvoeren binnen het CJG en de financiering is zeer versnipperd. Hierdoor is het lastig

om een sluitend totaalplaatje te schetsen van de financiering van de inrichting van het CJG en van de taken die binnen het CJG worden verricht.

11

3.3.2 Aanbevelingen

- Zorg ervoor dat de verslaglegging in de bestuursrapportages terug te vertalen is naar de activiteiten benoemd in de Nota Integraal Jeugdbeleid 2010 t/m 2013. Besteed hierbij ook aandacht aan de financiële verantwoording. Geef in subsidiebeschikkingen duidelijk aan welke informatie de verantwoording moet bevatten (bij voorkeur ook in termen van baten).
- Zorg voor een goed beeld van de kosten en de baten van het CJG, zeker als straks de Brede Doeluitkering als niet geoormerkt geld terecht komt in het Gemeentefonds. De VNG werkt aan een referentiebegroting. Het verdient aanbeveling dat de gemeente daarvan gebruik maakt. Benchmarking van kosten met vergelijkbare gemeenten gaat dan tot de mogelijkheden behoren.

3.4 Samenwerking en prestaties: werk in uitvoering

3.4.1 Conclusies

- De gemeente heeft geen gegevens beschikbaar over de doelbereiking van het CJG. Er hebben nog geen cliëntenraadplegingen of tevredenheidsonderzoeken plaatsgevonden. Daardoor is er onvoldoende zicht op de behoeften van de doelgroep en op de tevredenheid van cliënten. Het genereren van managementinformatie wordt bemoeilijkt, omdat de CJG-kernpartners nog hun eigen registratiesysteem hanteren. Daardoor is een goede verantwoording niet mogelijk, is onduidelijk of het CJG op de goede weg is en kan er niet goed bijgestuurd worden.
- De doelbereiking van het CJG (laagdrempelig inlooppunt voor informatie over opvoeden en opgroeien, vroegsignalering en zorgcoördinatie) is op een aantal punten voor verbetering vatbaar:
 - Er wordt nog niet veel gebruik gemaakt van het inlooppunt en men is nog zoekende naar de juiste ingang

- om alle gewenste doelgroepen te bereiken. De bezetting van het CJG-inlooppunt is nog niet stabiel. 12
- Nut en noodzaak van de Verwijsindex risicojongeren wordt betwijfeld, gelet op het kleinschalige karakter van de regio.
 - De meerwaarde van het CJG wordt niet gezien in het inlooppunt. Wel in de samenwerking en de zorgcoördinatie. Het werken vanuit één visie en met één taal bevordert de samenwerking.
 - Professionals zijn niet altijd genegen om casussen te melden. Daardoor blijven zij te lang bezig met multiproblematiek die in het CJG past. Het vertrouwen moet nog groeien en partners moeten elkaars kennis en werkwijze nog beter leren kennen.
 - De aanwezigheid van Bureau Jeugdzorg in het casusoverleg is functioneel, maar kan tegelijkertijd een bedreiging zijn voor de laagdrempeligheid van het CJG. Dit verdient aandacht bij de voorgenomen decentralisatie van de jeugdzorg. In de gedwongen jeugdzorg gelden andere legitimaties dan in de preventieve en vrijwillige jeugdzorg.
 - Op rijksniveau zou meer integraal samengewerkt moeten worden. Er komen teveel loketten en afstemmingsoverleggen, vaak met verschillende positionering en financiering.

3.4.2 Aanbevelingen

- Houd de voortgang en het functioneren van het CJG bij, onder andere door kennis te nemen van de verantwoording. Stuur bij als dat nodig is, namelijk als dreigt dat de beoogde prestaties niet geleverd worden of de doelen niet gehaald worden. Zet daarvoor in op het beschikbaar komen van prestatie-informatie en zorg ervoor dat er een continue of periodieke inbreng van doelgroepen wordt georganiseerd, bijvoorbeeld in de vorm van een cliëntenraadpleging of tevredenheidsonderzoek.
- Zorg voor een stabiele bezetting van het inlooppunt. Een virtueel inlooppunt en nieuwe sociale media kunnen effectieve middelen zijn voor het bereiken van tieners. Actief naar buiten treden van het CJG is belangrijk.

- Concentreer de doorontwikkeling van het CJG op samenwerking en zorgcoördinatie. Bevorder de samenwerking met aanpalende functies en netwerken en formaliseer ze. Blijf investeren in communicatie, zowel intern als extern. **13**
- Ontwikkel een visie op de taken die de gemeente gaat krijgen in het kader van de decentralisatie van de jeugdzorg en de rol die het CJG daarin moet spelen.

4 Bestuurlijke reactie

In de periode december 2011/januari 2012 heeft het bestuurlijk wederhoor plaatsgevonden op basis van de conceptrapportage, waarin de opmerkingen uit het ambtelijke wederhoor al waren verwerkt. Hieronder is de bestuurlijke reactie volledig opgenomen.

Geachte commissie,

U heeft een rapport opgesteld over de invoering van het Centrum voor Jeugd en Gezin met daarin verwoord enkele conclusies en aanbevelingen. Hierbij ontvangt u onze bestuurlijke reactie op uw rapport. De aanbevelingen zijn hieronder weergegeven en per aanbeveling is een antwoord geformuleerd.

Algemene reactie op het bestuurlijk rapport

Wij vinden het belangrijk dat nieuw beleid, zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin, voldoende tijd krijgt om zich te ontwikkelen. Het CJG was nog geen twee jaar open op het moment dat dit onderzoek heeft plaatsgevonden. Een aantal conclusies en aanbevelingen zijn hiertoe terug te leiden. We zijn tevreden met het gegeven dat de Rekenkamercommissie van mening is dat we voorspoedig aan de slag zijn gegaan met het Centrum voor Jeugd en Gezin.

De onderzoeksvraag die de Rekenkamercommissie zich gesteld heeft, is: 'Ligt de CJG-vorming in Terneuzen op koers (zowel in tijd als in kwaliteit) en draagt het CJG als middel bij aan de opvoed- en opgroeiondersteuning voor ouders en kinderen tot 23 jaar en aan de coördinatie van zorg (één gezin, één plan)? Wij zijn van mening dat de meeste aanbevelingen al een stap verder gaan dan de onderzoeksvraag. Ze gaan namelijk al in op de transitie jeugdzorg. Bij de oprichting van het CJG was deze ontwikkeling nog niet bekend. We zijn inmiddels al volop aan de slag met het doorontwikkelen van het Centrum voor Jeugd en Gezin om de transitie van de jeugdzorg op een zorgvuldige manier aan te kunnen pakken. Ook op het gebied van de Zeeuws-Vlaamse samenwerking zijn de afgelopen maanden flinke stappen vooruit gezet.

Reacties op de aanbevelingen

- *Formuleer een kaderstellende visie, waarin de beoogde maatschappelijke effecten van het CJG toetsbaar zijn aan de hand van indicatoren en maak een planning. Toets de Nota Integraal Jeugdbeleid 2010 t/m 2013 aan de uitgangspunten van de decentralisatie van de jeugdzorg.*

Het CJG is neergezet als een groeimodel. De beoogde samenwerking met aanpalende functies krijgt tot op heden in beperkte mate vorm, indien het gaat om afgesloten convenanten met externe partijen. Een convenant is ons inziens niet noodzakelijk om een goede samenwerking vorm te geven. Voorbeelden hiervan zijn de relaties met het Veiligheidshuis Zeeland, de politie en het jongerenwerk.

Voor wat betreft het toetsen van de Nota Integraal Jeugdbeleid aan de uitgangspunten van de decentralisatie van de jeugdzorg kunnen wij u het volgende mededelen. De decentralisatie van de jeugdzorg moet nog vorm krijgen. In de loop van 2012 en 2013 komt er meer informatie beschikbaar vanuit het ministerie. Er zijn nu nog onvoldoende uitgangspunten bekend van de transitie jeugdzorg om dit te toetsen aan de Nota Integraal Jeugdbeleid. Deze nota wordt in 2013 geactualiseerd en daarbij worden de uitgangspunten van de transitie jeugdzorg meegenomen. Bovendien is de huidige visie in het jeugdbeleid niet strijdig met de conceptvisie die het rijk geformuleerd heeft ten aanzien van de transitie jeugdzorg.

- *Zorg ervoor dat de verslaglegging in de bestuursrapportages terug te vertalen is naar de activiteiten benoemd in de Nota Integraal Jeugdbeleid 2010 t/m 2013. Besteed hierbij ook aandacht aan de financiële verantwoording. Geef in subsidiebeschikkingen duidelijk aan welke informatie de verantwoording moet bevatten (bij voorkeur ook in termen van baten).*

De dertien Zeeuwse gemeenten en de provincie werken samen in de Task Force Jeugd aan de CJG-ontwikkeling en de transitie jeugdzorg. De gemeente Terneuzen vindt Zeeuwse samenwerking op dit thema belangrijk. Eén van de thema's waaraan de Task Force Jeugd werkt, is het ontwikkelen van een registratie en monitoringsmodel waaraan prestatie-indicatoren gekoppeld zijn. Het voordeel van Zeeuwse samenwerking is, dat er één model voor Zeeland ontwikkeld wordt waar alle gemeenten gebruik van kunnen maken. Een nadeel is dat het vaak wat langer duurt voordat er consensus is over de gewenste aanpak. Het is de intentie om het Zeeuwse model registratie en monitoring ook in Terneuzen te implementeren.

- *Zorg voor een goed beeld van de kosten en de baten van het CJG, zeker als straks de Brede Doel Uitkering als niet geoormerkt geld terecht komt in het Gemeentefonds. De VNG werkt aan een*

referentiebegroting. Het verdient aanbeveling dat de gemeente daarvan gebruik maakt. Benchmarking van kosten met vergelijkbare gemeenten gaat dan tot de mogelijkheden behoren.

Op het moment van vragen waren de cijfers niet bekend. Ambtelijk is via de SiSa (Single information, Single Audit) aangegeven dat de middelen uit de BDU-uitkering CJG voldoende kunnen worden verantwoord. Deze informatie is niet overgenomen in dit rapport.

U refereert in uw aanbeveling aan een referentiebegroting van de VNG die gebruikt kan worden om te benchmarken. Wij vinden uw aanbeveling nog voorbarig. Deze referentiebegroting is nog niet opgeleverd door de VZG, waardoor u een voorsprong neemt op de toekomst en er conclusies aan verbindt.

- *Houd de voortgang en het functioneren van het CJG bij, onder andere door kennis te nemen van de verantwoording. Stuur bij als dat nodig is, namelijk als dreigt dat de beoogde prestaties niet geleverd worden of de doelen niet gehaald worden. Zet daarvoor in op het beschikbaar komen van prestatie-informatie en zorg ervoor dat er een continue of periodieke inbreng van doelgroepen wordt georganiseerd, bijvoorbeeld in de vorm van een cliëntenraadpleging of tevredenheidonderzoek.*

Deze aanbeveling hangt voor ons nauw samen met het ontwikkelen van een registratie en monitoringsmodel voor de Zeeuwse CJG's. In dit model zullen ook prestaties en indicatoren geformuleerd worden. Het staat voor het komend jaar op de planning om hier stappen in te maken. Bovendien zijn we van plan om in 2012 een tevredenheidonderzoek uit te voeren onder CJG-klanten. Verder schuift onze beleidsmedewerker aan bij de management team vergaderingen, waardoor we direct toezicht houden op het functioneren van het CJG. Deze informatie wordt tevens teruggekoppeld aan de Stuurgroep CJG.

- *Zorg voor een stabiele bezetting van het inlooppunt. Een virtueel inlooppunt en nieuwe sociale media kunnen effectieve middelen zijn voor het bereiken van tieners. Actief naar buiten treden van het CJG is belangrijk.*

Op het moment van de interviews was er toevallig een vacature voor een consulente CJG. Inmiddels is er een oplossing voor de bezetting van het inlooppunt. In 2012 zal de functie van het inlooppunt / loket doorontwikkeld worden. Tevens is de nieuwe CJG-website in december 2011 online gegaan. Deze website bevat meer informatie dan de oude website. De website is een dynamisch product: lokale informatie zal continu aangevuld worden.

Voor het bereiken van tieners werken Stichting Jeugd en Jongerenwerk en het Centrum voor Jeugd en Gezin samen in een pilot Jongeren Informatie Punt (JIP). Deze pilot vindt plaats op het Zeldenrust-Steelantcollege en

bevat o.a. een inlooploket en inzet van sociale media. Indien de pilot een succes is, zal het JIP ook geïmplementeerd worden op andere onderwijsvoorzieningen.

17

Tot slot treedt het CJG actief naar buiten door voorlichtingsbijeenkomsten te organiseren, aanwezig te zijn tijdens ouderavonden en informatiemarkten en door actief contact op te nemen met diverse organisaties om kennis te maken en afspraken te maken over doorverwijzingen.

- *Concentreer de doorontwikkeling van het CJG op samenwerking en zorgcoördinatie. Bevorder de samenwerking met aanpalende functies en netwerken en formaliseer ze. Blijf investeren in communicatie, zowel intern als extern.*

Blijven investeren in communicatie is een open deur. Verder is het CJG een groeimodel, dus doorontwikkeling blijft van toepassing – ook in het kader van de transitie jeugdzorg. Tot slot is zorgcoördinatie voor ons geen punt. Binnen het multidisciplinair overleg worden afspraken gemaakt over de zorgcoördinatie per casus. De zorgorganisatie die het meest deskundig is op een bepaald gebied, neemt deze coördinatiefunctie op zich. We hebben bewust gekozen voor een procescoördinator in plaats van een zorgcoördinator, omdat we vertrouwen op de deskundigheid van de professionals. Sinds de opening van het Centrum voor Jeugd en Gezin, ruim twee jaar geleden, hebben wij nog nooit problemen gehad met een vraag over doorzettingmacht.

- *Ontwikkel een visie op de taken die de gemeente gaat krijgen in het kader van de decentralisatie van de jeugdzorg en de rol die het CJG daarin moet spelen.*

Wij bereiden ons momenteel voor op de transitie van de jeugdzorg. Ook dit thema pakken we samen met de Task Force Jeugd aan. Vanaf 1 januari 2012 hebben de dertien Zeeuwse gemeenten een transitie-manager jeugdzorg aangenomen die – samen met de transitie-manager jeugdzorg van de provincie Zeeland – zich gaat richten op de voorbereiding en uitwerking van het transitieproces. Deze zogenaamde eerste fase zal drie maanden in beslag nemen.

De transitie-manager zal met name kennis en inzicht over de transitie jeugdzorg in Zeeland vergaren, delen en ordenen. Bovendien wordt er een procesvoorstel geschreven voor de tweede fase van het transitieproces. De rol van het CJG in de toekomstige structuur van de jeugdzorg wordt hierin meegenomen.

Conclusie

18

Wij kunnen, met bovengenoemde kanttekeningen, instemmen met de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie over de invoering van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Uw Rekenkamercommissie deelt dezelfde zorgen als ons, met name op het gebied van de transitie jeugdzorg. We zullen voortvarend met uw aanbevelingen aan de slag gaan.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Terneuzen,

secretaris,

burgemeester,

F.M.L. Lauret RA

J.A.H. Lonink

5 Nawoord

Dit onderzoek is bedoeld om de Gemeenteraad inzicht en overzicht te geven inzake de invoering van een CJG in Terneuzen. Bovendien kan dit onderzoek dienen als handreiking bij de overgang van de jeugdzorg naar de gemeente.

De Rekenkamercommissie vindt overigens dat er in korte tijd het nodige is bereikt met het CJG.

Naar de mening van de Rekenkamercommissie is het van groot belang dat er een visie is op het vormgeven van de samenwerking met aanpalende functies. Deze visie moet worden voorzien van een planning en indicatoren om het succes aan af te meten. In de aanbevelingen wordt niet gevraagd om een convenant, maar door convenanten af te sluiten wordt ervoor gezorgd dat de samenwerking niet te vrijblijvend is.

De Rekenkamercommissie heeft waardering voor de Zeeuwse samenwerking. De Rekenkamercommissie kan zich dan ook goed vinden in de intentie om het Zeeuwse model registratie en monitoring ook in Terneuzen te implementeren. Het is wenselijk dat hierin snel stappen gezet kunnen worden met het oog op een consistente verslaglegging over de ontwikkelde prestatie-indicatoren in de genoemde (verantwoordings)documenten.

Het klopt dat uit de SISA-verklaring is af te leiden dat de BDU-gelden conform de doelstelling zijn besteed. Daarmee is echter nog geen beeld van de kosten en baten van (activiteiten in) het CJG. De Rekenkamercommissie vindt het dan ook belangrijk dat er zo spoedig mogelijk een goed beeld komt van kosten en baten in verband met het wegvallen van het geormerkte karakter van de ter beschikking gestelde gelden.

Verder adviseert de Rekenkamercommissie de Gemeenteraad om de voortgang en het functioneren van het CJG bij te houden en bij te sturen als dat nodig is.

Hoewel blijven investeren in communicatie een open deur is, is het daarom niet minder belangrijk. Blijven investeren in communicatie is

nodig om één CJG-identiteit te bevorderen en om het beeldmerk CJG goed neer te zetten.

20

Het College van Burgemeester en Wethouders geeft aan voortvarend aan de slag te gaan met de aanbevelingen. Hiervan neemt de Rekenkamercommissie met instemming kennis. De Rekenkamercommissie zal een en ander met belangstelling blijven volgen.